

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE W KLASIE VIII

A. Odpowiedź pisemna i ustna:

Ocena	Kryteria oceny
Celująca	Odpowiedzi ucznia wskazują na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, uczeń wyraża trafne, samodzielne sądy i popiera je logiczną argumentacją, samodzielnie dociera do różnych źródeł informacji, porządkuje je, przechowuje i na forum klasy prezentuje posiadaną wiedzę historyczną, inicjuje rozwiązywanie problemów i zadań w pracy pozalekcyjnej, uczestniczy w konkursach historycznych, doskonale opanował zakres omawianych treści. * Ocenę celującą za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 98 - 100% przewidywanej ilości punktów.
Bardzo dobra	Odpowiedzi ucznia są wyczerpujące i przemyślane, poprawnie komponuje wypowiedź, która jest prawidłowa przede wszystkim pod względem merytorycznym, uczeń wyraża samodzielne sądy i potrafi je uzasadnić, używa właściwych argumentów, swobodnie operuje faktami wokół zagadnień podstawy programowej, dociera do źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, poprawnie posługuje się pojęciami historycznymi, dostrzega przyczyny i skutki wydarzeń historycznych, porządkuje posiadaną wiedzę i swobodnie z niej korzysta, swobodnie operuje faktami wokół zagadnień podstawy programowej. * Ocenę bardzo dobrą za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 91 - 97% przewidywanej ilości punktów.
Dobra	Odpowiedzi ucznia są poprawne, lecz niewyczerpująco realizują zagadnienia, uczeń wyraża własne sądy, które nie zawsze potrafi uzasadnić, potrafi korzystać z prezentowanych informacji, trudniejsze zadania i problemy historyczne rozwiązuje pod kierunkiem nauczyciela, uczeń zasadniczo odpowiada samodzielnie. * Ocenę dobrą za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 71 - 90% przewidywanej ilości punktów.
Dostateczny	Uczeń w sposób niepełny realizuje temat, próbuje wyrażać własne sądy, wypowiedź cechuje wyraźna nieporadność językowa, składniowa i kompozycyjna, uczeń zna najważniejsze fakty i pojęcia, w odpowiedzi występują nieliczne błędy rzeczowe, z podstawowych źródeł informacji potrafi korzystać pod kierunkiem nauczyciela, samodzielnie wykonuje tylko proste zadania. * Ocenę dostateczną za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 51 - 70% przewidywanej ilości punktów.
Dopuszczająca	Uczeń fragmentarycznie wypowiada się na zadany temat, myśli wyrażone nieporadnie, uczeń popełnia liczne błędy rzeczowe, posiada niezbędną wiedzę, nieodzowną w toku dalszego kształcenia, zna podstawowe fakty i pojęcia i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi, mówi o przebiegu zdarzeń rzadko zachowując chronologię wypowiedzi. * Ocenę dopuszczającą za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 31 - 50% przewidywanej ilości punktów.
Niedostateczny	Uczeń nie potrafi się wypowiedzieć, nie zna zakresu tematu, wypowiada się nie na temat, odpowiedź nie spełnia wymagań podanych kryteriów oceny pozytywnej, nie potrafi dyskutować, argumentować i wnioskować. * Ocenę niedostateczną za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 0 - 30% przewidywanej ilości punktów.

B. Kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.

L.P	OCENA	KRYTERIA OCENY
1	Celująca	Stopień celujący otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności określone podstawą programową dla danego przedmiotu na danym poziomie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia oraz biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe. Proponuje śmiało, odważne i twórcze rozwiązania problemów i zadań.
2	Bardzo dobra	Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności określone podstawą programową, opanował całość materiału. Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.
3	Dobra	Stopień dobry otrzymuje uczeń, który nie w pełni opanował wiedzę i umiejętności określone podstawą programową, który poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne. Jego wiadomości i umiejętności pozwalają na zrozumienie większości materiału.
4	Dostateczna	Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności określone podstawą programową, który opanował podstawowe wiadomości z przedmiotu na tyle, że jest w stanie czynić dalsze postępy w uczeniu się. Rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, czasami przy pomocy nauczyciela.
5	Dopuszczająca	Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który ma braki w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, który pracuje przy wydatnej pomocy nauczyciela, korzysta z jego uwag i sugestii oraz potrafi rozwiązywać tylko proste zadania, typowe z danego przedmiotu. Jego braki są duże, często niewiele opanował z podstawowych wiadomości.
6	Niedostateczna	Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, który nie opanował nawet minimum podstawowych wiadomości. Nie potrafi rozwiązywać prostych zadań nawet przy pomocy nauczyciela.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Na ocenę celującą uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę bardzo dobrą, dobrą, dostateczną i dopuszczającą,
- śledzi bieżącą sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną kraju, Europy i świata,
- komentuje i wyraża opinie na temat bieżących wydarzeń z kraju i zagranicy,
- angażuje się we współpracę z szkolnym samorządem,
- samodzielnie aranżuje akcję społeczności uczniowskiej w szkole,
- wie kto pełni w Polsce rolę Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka oraz wymienia sposoby kontaktowania się z oboma urzędami,
- dokonuje szczegółowej charakterystyki swojej społeczności lokalnej, regionalnej i narodowej – przedstawia podobieństwa i różnice w stosunku do innych regionów,
- dokonuje szczegółowej charakterystyki jednostek swojego samorządu terytorialnego (gminy, powiatu oraz województwa) – przedstawia podobieństwa i różnice w stosunku do innych wybranych jednostek samorządowych,
- znajduje w mass mediach przykłady na rzetelność i nierzetelność dziennikarzy z dzisiejszych czasów,
- analizuje wpływ fake newsów na opinię publiczną, podając konkretne przykłady,
- przeprowadza dokładną analizę polskiego systemu władzy, z uwzględnieniem zaznaczania wyraźnej różnicy między władzami: ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą,
- przedstawia własne pomysły na poprawienie działania państwa i funkcjonowania władz państwowych oraz samorządowych,
- przedstawia strukturę sądów wojskowych w Polsce,
- porównuje kompetencje Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu,
- ocenia funkcjonowanie Unii Europejskiej w obecnych czasach – przeprowadza analizę jej mocnych i słabych stron,
- ocenia obecność Polski w Unii Europejskiej od 2004 r., analizując korzyści i niekorzyści płynące dla naszego kraju z tej obecności,
- analizuje najważniejsze problemy dzisiejszego świata i podaje propozycje działań w celu ich rozwiązania.

2. Na ocenę bardzo dobrą uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę dobrą, dostateczną i dopuszczającą,
- uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im,
- planuje budżet gospodarstwa domowego,
- przedstawia sposoby dochodzenia praw ucznia/pracownika w szkole, które zostały naruszone,
- uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych,
- analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka,
- wykazuje, że dzięki prawom politycznym, zawartym w Konstytucji RP człowiek może mieć wpływ na życie publiczne,
- przedstawia przykłady działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka,
- przedstawia jak zorganizowany jest urząd gminy (miasta/dzielnicy),
- charakteryzuje organy gminy,
- podaje kto pełni funkcję przewodniczącego rady gminy/miasta w swojej gminie,
- znajduje w mediach lokalnych informacje na temat publicznych działań osób pełniących funkcje w organach samorządu terytorialnego,
- formułuje sądy dotyczące problemów swojej społeczności lokalnej,
- lokalizuje na mapie powiaty wchodzące w skład swojego województwa,
- charakteryzuje zadania organów stanowiących i wykonawczych powiatu i województwa,
- przedstawia, analizuje i ocenia informacje z bieżących wydarzeń w kraju i na świecie,
- wymienia zamieszkujące Polskę grupy migrantów, w tym uchodźców,
- lokalizuje miejsca zwartego zamieszkania mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących Polskę,

- uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską itp.),
- wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie cnót obywatelskich dla pożytku publicznego,
- wykazuje, że działalność organizacji pozarządowych w swoim regionie prowadzi do realizacji różnorodnych potrzeb,
- wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa,
- zna podstawowe różnice między kampanią społeczną a reklamą,
- odczytuje i interpretuje proste wyniki badań opinii publicznej,
- wykazuje, że partie polityczne konkurują ze sobą w życiu publicznym,
- znajduje informacje na temat działań wybranej partii politycznej (jej struktur regionalnych lub centralnych),
- wyjaśnia zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego,
- znajduje w Konstytucji RP przepisy dotyczące wskazanej kwestii,
- podaje przykłady korzyści związanych z obecnością Polski w UE dla pracowników i osób podróżujących,
- podaje przykłady wad funkcjonowania UE i ONZ,
- znajduje informacje o wykorzystywaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub w swoim regionie,
- przedstawia działalność Polski w ONZ, UE i NATO,
- rozważa propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie.

3. Na ocenę dobrą uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę dostateczną i dopuszczającą,
- uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści,
- podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie,
- uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele itp.),
- analizuje zalety i wady różnych sposobów rozwiązywania konfliktów,
- analizuje wpływ jaki rodzina wywiera na dzieci,
- wyjaśnia jak funkcjonuje gospodarstwo domowe – wymienia główne źródła jego dochodów
- uzasadnia, że godność człowieka jest źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka,
- podaje przykłady działań Rzecznika Praw Dziecka,
- wyjaśnia na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw,
- przedstawia uprawnienia funkcjonariuszy służb porządkowych innych niż policja,
- zna sposoby odwołania organów gminy (miasta/dzielnicy),
- przedstawia jak są wybierane i jak mogą zostać odwołane organy samorządu powiatowego i wojewódzkiego,
- przedstawia podstawowe informacje z bieżących wydarzeń w kraju i na świecie i stara się je przeanalizować,
- przedstawia więzi łączące go/ją z własną ojczyzną,
- wymienia wszystkie mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne,
- przedstawia – za Konstytucją RP – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym,
- rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom,
- podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna) i wyjaśnia ich znaczenie,
- przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych aktywnych w społeczności lokalnej i regionie,
- przedstawia formy działania wolontariuszy,
- podaje przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy/miasta,
- rozpoznaje przejawy łamania zasad etycznych w życiu publicznym i podaje skutki takich działań,
- wyjaśnia na czym powinna polegać rzetelność dziennikarzy,
- analizuje materiały z wybranej kampanii społecznej,
- znajduje w Internecie komunikaty z badań opinii publicznej,
- przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum,
- wymienia zasady działania i najważniejsze kompetencje obu izb polskiego parlamentu,
- przedstawia cele działania partii politycznych,

- znajduje informacje o działaniach urzędującego Prezydenta RP,
- wyjaśnia zasadę państwa prawa, w tym zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów,
- podaje szczególne cechy konstytucji,
- wyjaśnia kompetencje Trybunału Konstytucyjnego RP,
- objaśnia konieczność poparcia większości sejmowej dla Rady Ministrów RP (bądź jej działań),
- wskazuje, że decyzje podejmowane w wybranym ministerstwie mają wpływ na życie jego rodziny,
- wymienia cele i przejawy działania ONZ i NATO,
- wymienia cele i przejawy działania UE,
- podaje przykłady korzyści związanych z obecnością Polski w UE i je wyjaśnia,
- zna daty wejścia Polski do organizacji międzynarodowych: ONZ, NATO, UE,
- formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata.

4. Na ocenę dostateczną uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę dopuszczającą,
- wyjaśnia znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania),
- charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania,
- rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej,
- analizuje wartości ważne dla jego/jej rodziny,
- wymienia kategorie wydatków gospodarstwa domowego,
- przedstawia funkcje szkoły,
- rozpoznaje przypadki naruszania praw uczniów i pracowników szkoły,
- wykazuje różnice między prawami a wolnościami człowieka, na przykładzie praw i wolności osobistych, zawartych w Konstytucji RP.
- wymienia prawa dzieci i analizuje przepisy Konwencji o prawach dziecka,
- wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- wykazuje, że prawa człowieka muszą być chronione,
- wykazuje rolę Rzecznika Praw Obywatelskich i podaje przykłady jego działań,
- omawia najważniejsze zadania największych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka,
- rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia jak należy na nią reagować,
- przedstawia uprawnienia policjantów oraz swoje prawa w kontaktach ze służbami porządkowymi,
- przedstawia jak są wybierane organy gminy,
- przedstawia podstawowe uprawnienia organów gminy,
- podaje kto pełni funkcję wójta/burmistrza/prezydenta (miasta) w swojej gminie,
- znajduje i przedstawia informacje na temat swojej gminy, wydarzeń i postaci z jej dziejów,
- rozpoznaje problemy społeczne swojej społeczności lokalnej (np. wynikające z sytuacji demograficznej, gospodarczej, infrastrukturalnej),
- znajduje i przedstawia podstawowe informacje o wydarzeniach i postaciach z dziejów swojego regionu,
- lokalizuje na mapie polskie województwa,
- wymienia organy stanowiące i wykonawcze własnego samorządu powiatowego i wojewódzkiego,
- przedstawia tradycje i zwyczaje swojej społeczności regionalnej,
- przedstawia podstawowe informacje z bieżących wydarzeń w kraju i na świecie,
- wyjaśnia co łączy człowieka z ojczyzną (Polską),
- wyjaśnia czym obywatelstwo różni się od narodowości,
- analizuje symbole Rzeczypospolitej Polskiej,
- wyjaśnia czym powinna przejawiać się postawa patriotyczna młodego i dorosłego człowieka,
- wymienia mieszkającą w Polsce grupę posługującą się językiem regionalnym,
- wyjaśnia pojęcia: migracja, emigracja, imigracja, uchodźca,
- dostrzega wagę potrzeby postaw tolerancyjnych w dzisiejszym świecie,
- wyjaśnia pojęcie ksenofobia i podaje przykłady zachowań ksenofobicznych,
- wymienia kilka cnót obywatelskich i wyjaśnia ich znaczenie,
- przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce,
- przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych,

- przedstawia funkcje środków masowego przekazu,
- znajduje w mediach wiadomości na wskazany temat,
- odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii,
- opisuje cele w jakich powstają fake newsy i zdaje sobie sprawę z ich szkodliwego wpływu na opinię publiczną,
- wskazuje cele kampanii społecznych,
- wskazuje znaczenie opinii publicznej w dzisiejszym świecie,
- wyjaśnia zasadę suwerenności narodu,
- przedstawia zasady wyborów do Sejmu RP i Senatu RP,
- wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego,
- wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie RP
- wyjaśnia zasadę republikańskiej formy rządu,
- przedstawia sposób wyboru i podstawowe kompetencje Prezydenta RP,
- wyjaśnia zasadę konstytucjonalizmu,
- przedstawia podstawowe kompetencje Rady Ministrów RP,
- podaje przykłady korzyści związanych z obecnością Polski w UE,
- zna datę uchwalenia obecnej Konstytucji RP,
- opisuje dokładniej wybrane problemy dzisiejszego świata.

5. Na ocenę dopuszczającą uczeń/uczennica:

- uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną,
- wymienia cechy grup społecznych,
- wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji,
- wyjaśnia pojęcie asertywność,
- przedstawia różne formy rozwiązywania konfliktów,
- charakteryzuje rodzinę jako grupę społeczną,
- przedstawia rolę rodziców i osób starszych w rodzinie,
- przedstawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie,
- wyjaśnia pojęcie budżet,
- charakteryzuje klasę szkolną, życie szkolnej społeczności,
- przedstawia działania samorządu uczniowskiego,
- wymienia podstawowe prawa i obowiązki ucznia,
- wyjaśnia pojęcie godności człowieka,
- wymienia podstawowe prawa dzieci,
- wie czym zajmują się: Rzecznik Praw Dziecka (RPD) i Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO),
- wymienia kilka organizacji pozarządowych powołanych do ochrony praw człowieka,
- uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości,
- rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych, wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach,
- przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu,
- wymienia zadania samorządu gminnego,
- wymienia organy stanowiące i wykonawcze gminy (miasta, dzielnicy),
- wymienia nazwy swych: gminy, powiatu i województwa,
- znajduje i przedstawia podstawowe informacje o swoim regionie,
- lokalizuje własne województwo, powiat, gminę i miejscowość na mapie,
- wymienia podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego,
- przedstawia podstawowe informacje z bieżących wydarzeń w kraju,
- wyjaśnia co oznacza być Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej/etnicznej,
- wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela (polskiego),
- wymienia symbole Rzeczypospolitej Polskiej,
- wyjaśnia znaczenie słowa patriotyzm,
- wymienia niektóre mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące Polskę,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia tolerancja i wymienia przykłady postaw tolerancyjnych,

- wyjaśnia pojęcia: rasizm, antysemityzm, szowinizm,
- wymienia kilka cnót obywatelskich,
- wymienia przykłady organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce,
- wyjaśnia ideę wolontariatu,
- uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym,
- przedstawia rodzaje środków masowego przekazu,
- wyjaśnia pojęcie fake news,
- wyjaśnia pojęcie kampania społeczna,
- wyjaśnia pojęcie opinia publiczna,
- wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa,
- wyjaśnia czym zajmuje się władza państwowa,
- wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej),
- wyjaśnia pojęcie partia polityczna i zna główny cel jej działalności,
- wymienia nazwę rządzącej partii politycznej,
- wymienia przykład partii opozycyjnej w Sejmie RP,
- podaje imię i nazwisko obecnego polskiego premiera, Prezydenta RP,
- wie czym republika różni się od monarchii,
- opisuje podział sądów w Polsce,
- wymienia podstawowe kompetencje sądów w Polsce,
- wymienia podstawowe kompetencje Trybunału Konstytucyjnego w Polsce,
- wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy,
- wymienia podstawowe cele powołania ONZ – Organizacji Narodów Zjednoczonych (zna ten skrót) oraz NATO - Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego (zna ten skrót),
- wymienia podstawowe cele działania UE – Unii Europejskiej (zna ten skrót),
- podaje przykłady korzyści płynących dla Polski z obecności w UE,
- wymienia przykładowe problemy dzisiejszego świata.

6. Na ocenę niedostateczną uczeń/uczennica nie opanował/a nawet części podstawowej wiedzy i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej.